

RENOVACIÓ

Preus de subscripció

Un mes, 50 cènt. Número solt, 10 cènt.

Anuncis (Preu per mensualitats)

4.^{art} plana, ptes. 8: 6.e, 4 ptes. : 12.e, 2 pla.

Intercalats i remitis, a preus convinguts.

Periòdic setmanal, portaveu de la Joventut Nacionalista Republicana Socialista (en constitució)

Els treballs se publiquen baix la sola i única responsabilitat dels autors. No's retornen originals

REDACCIÓ
CLAVE, 3

ADMINISTRACIÓ
PRIM, 60

Tots els treballs són de reproducció lliure, indicant tant sols la procedència

Ignorancia i covardia

Vetaquí dugues paraules, que són dos adjectius del nostra diccionari que n'hauríem de fer esment a diari en nostres cròniques i en les nostres converses.

L'ignorancia a Espanya és ja secular; la menen els governs i la presumeixen els seus xais o súbdits, que'n direm poble.

Se manifesta, clara i brillant com la llum solar, en les nostres carreteres, escasses en número i dolentes; en les escoles primaries, per manca de mestres educadors, més que instructors de multituds; en les Universitats, orfes de laboratoris i medis pràctics d'aprendre, ensenyant encare, com en temps de l'arruga, per boca de ganso; en els municipis, rublerts d'administradors fracassats, d'homes mancats d'iniciatives, xores d'ideals i per fi en el govern de Madrid, des d'on venen les célebres iniciatives que'ns demostren que són gent que no saben on van ni en quina mar naveguen.

Doncs què; no és de farsants i d'ignorants el voler començar l'obra de reconstitució nacional, amb la construcció de 25 submarins calcats i emmotllats baix patró dels adquirits fa poc en els Estats Units, de comú acord, el nostre govern, amb el d'aquella nació?... Es tant masell, el govern nostre, que no's recorda del passat i és tant ignorant que no comprèn que, en quant a defensa nacional, és millor gastar uns quants mils en concursos i en protecció a la gent estudiosa i d'iniciatives del país, que no copiar el dels altres, que ells ja posaran molta cura en no enviar lo millor ni la darrera inventiva, sinó lo vell, lo que per a ells siga un destorb. Som, o es considera, el govern, tant ignorants i tant inútils, que no creu trobar homes capaços, en el país, d'engendrar sisquera fos un petit i no molt aprofitat projecte; perquè, de córrer el perill de lo inservible, valia més gastar aquests diners més pràcticament, organitzant els estudis i protegint als que despuntessin en el ram nacional d'enginyer.

Una altra farsa i altre engany al país representen els pressupostos de l'Alba, sobre reconstitució nacional, puix la reconstitució, com molt bé han dit els diputats de les minories, sols s'entreu pel nom que porta el preàmbul de dit projecte. En aquest cas concret d'obstrucció al govern, encare les minories no han dit la veritat, per boca del país; puix elles creuen equivocadament i manyosament han sostingut també, que amb la creació d'un banc agrícola, els ferrocarrils secundaris, bons d'exportació, etc., i uns projectes més, tots ells secundaris, per a ajudar solament a ben morir

al país, la cosa era completa; essent així que solament amb això se remeiarà un xic el mal de la miseria que pateixen totes les regions d'Espanya.

Fins aquí, si és que s'aproven aquests projectes (que ho poso en quarantena), no's farà res més que una de les coses més naturals, la protecció al comerç, a la agricultura i a l'industria, però nosaltres entenem que per a anar directe a la reconstitució nacional s'haurien de complementar aquests projectes, amb un altre d'imprescindible i de grossa categoria, a grosso modo, el de la cultura. Aquesta és la clau fonamental: començar per crear bons mestres de minyons. Ja veieu si és rutinari'l nostre mal; fer que'ls nois pugin tots amb una fortitut de caràcter i una voluntat a l'estudi, més que al ball, arreu d'Espanya, que no sigui possible, d'are en avant, aquesta covardia de caràcter i aquesta manca d'espiritualitat que dns fa restar desunits a tots, davant de l'enemic comú, que és el vell caciquisme, entronitzat, en l'Espanya morta, pels vells procediments de govern.

V. TURU

RÀPIDA

12 DE DESEMBRE DE 1916. — Un aconteixement important se produeix al món, que, segons com se desenrolli i's conclouï, devindrà, aquesta data, memorable. Els governs de les nacions centrals en guerra, proposen la pau als seus adversaris. Tota la premsa del món s'ha ocupat, en aquests supremes instants, d'aquest inesperat acte dels imperis centrals d'Europa, i en molts indrets s'auriola ja la tant desitjada i àdhuc sospirada pau. ¡Santa paraula!.. Paraula mil voltes esperada pels esperits rectes i humanitaris d'arreu del món!..

Amb la mateixa estupefacció que s'ha rebut l'esperançadora nova, millons de cervells humans barrinen la manera de que no sembli — com apar semblar de primera impressió, — una ficció o un moderníssim ardid de guerra. Milions de cors, en aquesta hora precisa, estaràn bategant amb furia, pensant en la possibilitat de la seva realització. Millons d'èssers ignorats no podran aguantar l'halè d'angoixa, esperant ansiosos la solució d'aquest aspecte inesperat de la gran lluita. Mares, fills, esposes, germans, passaràn hores d'afrosa inquietut, sofrint en la seva solitud, pensant en els seus, que han passat i passen mil penalitats i miseries.

Tots; tot-hom, faria esclatar el cor, per a que'n sobreixís l'unànim sentiment de pau, per a que influís en els directores de la gran tragèdia

que, a ben segur, no resoldrà amb el cor, sino amb el seu més o menys escalfat cervell.

Emperadors, reis, presidents, menadors de pobles, no podríeu, per a resoldre aquesta guerra, consultar a vostres respectius soldats o míseriosos pobles?..

* * *

ASPECTES DE LA GUERRA

(Del nostre redactor-corresponsal a París)

Les hermoses parisenques

No és RENOVACIÓ lloc apropiat per a escriure galanteries, però perdona'm, lector, un dia és un dia; i perdona'm tú també, simpàtica lectora, si faig alguna comparació — odiosa, com totes les comparacions, — i tú no'n surts prou ben parada.

Les hermoses parisenques mereixen que parlem d'elles, no sols per la seva gentilesa i elegancia; sino també pel seu patriotisme, per la seva cultura, pel treball que sostenen i pel seu dolor de mares, d'esposes o de filles.

En perill la França, cridà als patriotes i els manté soterrats en les trinxeres de tot el front, hivern i estiu, amb neu, amb pluges i amb raigs de sol abrasadors; sols d'en tant en tant, permet que estin les seves cames i els seus braços enramats, que allarguin el coll, que tenen enfonsat entre les espatlles, que s'arrenquin el fing endurit que'ls cobreix i que vinguin fins a París, fins a Burdeos, fins a Perpinyà, fins als més apartats recons del terreny patri, a reveure la llar aimada, a abraçar als seus i a ofrenar-los-hi aquells bibelots admirables, construïts en les hores de tedi, allí, en el front, amb cartutxes descarregats i fragments d'obusos que esclataren a la vora, matant potser al company més volgut; i, després, a soterrar-se de nou.

Entretant, les hermoses dones de França se han vist obligades a deixar els seus treballs de dona per a treballar de ferm, com mascler, per a viure elles i per a que visqui la Patria; deixaren les seves blondes, les seves frivolitats, per a anar a sofrir les inclemencies de l'hivern i les empentes dels passatgers atolondrats, en els trambies de París i de totes les grans ciutats; deixaren els seus brodats per a anar al Metropolità a revisar bitllets, a posar ordre a la multitud, a anunciar amb llurs veus angelicals l'estació vinenta; deixaren els seus telers per a posar-se davant dels torns vertiginosos i de les grandioses màquines de carregar obusos, en les fàbriques de municions; deixaren la vida de família per a substituir, en totes les oficines públiques, amb la seva cara riallera, a aquell